

Мищенко Поліна Дмитрівна,
курсант ННІ № 1 Національної академії
внутрішніх справ
Науковий керівник:
Марков Михайло Миколайович,
професор кафедри оперативного-
розшукової діяльності Національної
академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ВПЛИВ ВОЄННОГО СТАНУ НА ЗРОСТАННЯ РІВНЯ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ

Воєнний стан створює сприятливі умови для зростання корупції через ряд причин. Як правило, у період воєнного стану виділяються великі кошти на оборону, військову техніку та інші потреби, зростають витрати фінансових ресурсів у державі. Це може позитивно впливати на розробку різноманітних корупційних схем та витрати коштів з державного бюджету та інших ресурсів. Під час воєнного стану часто спостерігається зростання влади та авторитарних тенденцій в уряді, що може призвести до більшого контролю над ресурсами та більшої можливості для корупційних дій. У воєнних обставинах часто зменшується рівень нагляду, контролю та перевірки з боку громадськості та незалежних громадських організацій, а також з боку міжнародних партнерів. Це безумовно впливає і створює корупційні ризики, оскільки влада може діяти без відкритого обліку та контролю. Питання впливу воєнного стану на корупцію в Україні є особливо важливим для міжнародного співтовариства, яке надає допомогу та суцільно наголошує про особливу необхідність боротьби з корупцією в правовій державі.

Тема впливу воєнного стану на зростання корупції в Україні є дуже актуальною та цікавою для дослідження, оскільки вона може допомогти зрозуміти, як воєнний стан впливає на корупційні процеси та які можливі шляхи боротьби з цим явищем.

Проблема протидії корупції завжди була однією з основних під час формування державної політики кожної демократичної та правової держави. У лютому 2022 року в історії нашої країни відбулася подія, що докорінно вплинула на життя та свідомість кожного громадянина нашої держави. А відтак на усвідомлення та прийняття корупції негативного явища. Аналіз соціальних, економічних ресурсів та політичних процесів у державі дає можливість виділити дві основні тенденції у корупційних проявах. Перша із них – позитивна та пов'язана з феноменом національної єдності, ключову роль у якому посідає громадськість. Друга – негативна, яка пов'язана з пристосуванням корупційної складової до нових реалій суспільного життя, зокрема, зростання рівня корупції під час перетину державного кордону України [1, с. 162].

Для здійснення ефективної протидії корупції та формування комплексного підходу до розробки й впровадження практичних заходів особливу увагу слід приділяти встановленню причин та умов вчинення корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень. З цією метою виділяють такі групи факторів: правові, політичні, економічні та соціально-політичні. З урахуванням специфіки діяльності Національної поліції України, окремої уваги заслуговує діяльність Національної поліції України під час воєнного стану у державі аналіз причин виникнення та поширення корупції в поліцейському середовищі проводять виходячи з їх поділу на дві групи: об'єктивні (пов'язані з особливостями професійної діяльності) та суб'єктивні (зумовлені особистісними характеристиками окремого працівника). Серед причин суб'єктивного характеру виокремлюють такі: здатність особи «пливти за течією» та піддаватися сторонньому впливу; відсутність стійких моральних переконань та принципів, що зумовлює неготовність рішуче протидіяти корупції; бажання будь-що залишатися «своїм» у колі співпрацівників; відсутність чіткого розуміння належної поведінки поліцейського з дотримання етичних норм та стандартів доброчесності; неналежний рівень розвитку морально-ділових якостей [2, с. 3].

Аналіз проявів корупції в діяльності поліції здійснюється з урахуванням ідеї їх поділу на зовнішні (прийняття поліцейським від громадян пропозиції вчинення певних дій за винагороду) та внутрішні (корупційні відносини між членами поліцейського колективу, підрозділу, органу). Виокремлюють такі корупційні прояви, які мають місце в діяльності поліцейських в умовах дії правового режиму воєнного стану, а саме: ті, що зумовлені відсутністю або суттєвою зміною правового регулювання і супроводжуються розширенням дискреційних повноважень; ті, що зумовлені виконанням не притаманних для поліції функцій, у порівнянні з роботою у мирний час. Поширеність корупції в Національній поліції України не лише підриває довіру до державних інституцій та деформує належний розвиток суспільних відносин, а й може нести загрозу національній безпеці, особливо у період воєнного стану [2, с. 4].

У період воєнного стану український народ стали об'єктом надання гуманітарної допомоги з боку ООН та її окремих установ, урядів багатьох країн, благодійних організацій, меценатів тощо. Однак, на жаль, надання та розподілення такої допомоги здійснюється не завжди на прозорих, зрозумілих, соціально відповідальних й транспарентних засадах. Є непоодинокими факти продажу продуктів харчування іноземного та вітчизняного виробництва, які входили до продуктових гуманітарних наборів, у торгових мережах країни. Такі прецеденти стали підставою для відкриття десятків кримінальних проваджень. Апогеєм корупції в умовах війни («бенкету під час чуми») став факт закупівлі службовими особами Міністерства оборони України продуктів харчування для особового складу Збройних Сил

України за значно завищеними цінами. Вони є набагато більшими за вартість відповідних продуктів у роздрібних торгових мережах. Хоча керівництво військового відомства спростовує цю інформацію, називаючи її фейком й спробою підірвати довіру суспільства до Міністерства оборони України [3, с. 403].

Висновки. Підсумовуючи викладанне, ми можемо стверджувати, що воєнний стан може створювати сприятливі умови для зростання корупції через великі витрати на оборону та військові потреби. Збільшення влади та авторитаризм під час воєнного стану призводить до більшого контролю над ресурсами та більшої можливості для корупційних дій. Зменшення рівня нагляду та перевірки може створювати сприятливі умови для корупції, оскільки влада може діяти без відкритого обліку та контролю.

Список використаних джерел

1. Бондаренко О. С. Трансформаційні процеси у корупційних проявах в умовах військових дій на території України. *Київський часопис права*. 2022. С. 159–162. URL: <http://kyivchasprava.kneu.in.ua/index.php/kyivchasprava/article/view/147/136>.

2. Кірюха К. І. Адміністративно-правове регулювання запобігання корупції в органах Національної поліції України. Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право. 2022. 268с. URL: https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/5244/1/kiruha_d.pdf.

Падалка Лілія Олегівна,

аспірант кафедри криміналістики

та судової медицини Національної академії
внутрішніх справ

СИСТЕМА РИЗИКІВ ЯК ОБ'ЄКТ УПРАВЛІННЯ ПІД ЧАС ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИНАМ У СФЕРІ ОПОДАТКУВАННЯ

Організація ефективної протидії злочинній діяльності у сфері оподаткування вимагає систематизації та визначення типових груп ризиків, які можуть виникати під час протидії організованим формам злочинної діяльності, зокрема й у сфері оподаткування. Так, оцінка процесу протидії злочинності крізь призму системного підходу, на нашу думку, дозволяє виокремити такі основні групи ризиків, які повинні бути об'єктом управління у межах функціонування інтегрованої системи управління ризиками під час протидії злочинам у сфері оподаткування.

По-перше, інституційні ризики, пов'язані зі збалансованим формуванням відповідної системи державних інституцій, які забезпечують протидію злочинності у сфері оподаткування.